

ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ЗБІРНИХ
КОМАНД У СПОРТИВНИХ ІГРАХ З
УРАХУВАННЯМ ЧИННИКІВ МІГРАЦІЇ

¹Сушко Руслана, ²Дорошенко Едуард

¹Київський університет імені Бориса Грінченка

²Запорізький державний медичний університет

DOI: 10.32540/2071-1476-2019-3-068

Annotation

Introduction and objective of the research. The research is devoted to searching the ways to optimize the training process and increase the effectiveness of competitive activities in team sports games using the modern approaches development to the work organisation of national teams of Ukraine, taking into account highly skilled athletes migration. The basic components of the training technology, algorithm, which are necessary for migration factors considering and application for the successful performance of the sports games national teams of Ukraine on the international arena are determined.

The hypothesis of the study is the scientific forecast for performance results improving of national teams of Ukraine in team sports games on the international arena basing on the given technology.

The objective of the study is to form a technology for the preparation of the national teams of Ukraine in team sports games, taking into account highly skilled athletes migration (as exemplified by basketball).

Material and methods. Research group: basketball men's and women's teams of Ukraine (U-18, U-20, national). The following research methods are used in the work: analysis and generalization of scientific and methodological literature, Internet network data; retrospective analysis and generalization of the practical training experience in the training of highly skilled athletes in basketball; pedagogical observations, theoretical modeling.

Results: Materials about the problematics for preparation of national teams from team sports games are researched and interpreted. The foreign experience and achievements of domestic experts are summarized, the algorithm is proposed as a component of the preparation technology for Ukrainian national teams and its approximate matrix of practical implementation basing on the factors of highly skilled athletes migration in order to form rational approaches to the training process and the teams preparation for official competitions (basing on basketball).

Key words: team sport games, basketball, technology, preparation, algorithm, migration, role.

Анотація

Вступ і мета дослідження. Дослідження присвячені пошуку шляхів оптимізації навчально-тренувального процесу і підвищенню ефективності змагальної діяльності в командних спортивних іграх за рахунок формування сучасних підходів до організації роботи національних збірних команд України з урахуванням міграції висококваліфікованих гравців. Визначено основні складові технології підготовки, алгоритм, який необхідний для врахування чинників міграції та застосування з метою успішного виступу збірних команд України зі спортивних ігор на міжнародній арені.

Гіпотеза дослідження полягає у науковому передбаченні покращення результатів виступів збірних команд України у командних спортивних іграх на міжнародній арені на основі представленої технології.

Мета дослідження – сформувати технологію підготовки збірних команд України в командних спортивних іграх з урахуванням міграції висококваліфікованих спортсменів (на прикладі баскетболу).

Матеріал і методи. Контингент дослідження: чоловічі та жіночі збірні команди України з баскетболу (U-18, U-20, національні). В роботі застосовано наступні методи дослідження: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, даних мережі «Інтернет»; ретроспективний аналіз та узагальнення досвіду практичної роботи з підготовки висококваліфікованих спортсменів у баскетболі; педагогічні спостереження, теоретичне моделювання.

Результати. Досліджено й інтерпретовано матеріал з питань проблематики підготовки національних збірних команд з командних спортивних ігор. Узагальнено закордонний досвід і доробок вітчизняних фахівців, запропоновано алгоритм як компонент технології підготовки українських збірних команд та його орієнтовну матрицю практичної реалізації на основі урахування чинників міграції висококваліфікованих спортсменів з метою формування раціональних підходів до навчально-тренувального процесу і підготовки команд до офіційних змагань (на матеріалі баскетболу).

Ключові слова: командні спортивні ігри, баскетбол, технологія, підготовка, алгоритм, міграція, амплуа.

Аннотация

Введение и цель исследования. Исследования посвящены поиску путей оптимизации учебно-тренировочного процесса и повышению эффективности соревновательной деятельности в командных спортивных играх за счет формирования современных подходов к организации работы национальных сборных команд Украины с учетом миграции высококвалифицированных игроков. Определены основные составляющие технологии подготовки, алгоритм, который необходим для учета факторов миграции и применения с целью успешного выступления сборных команд Украины по спортивным играм на международной арене.

Гипотеза исследования состоит в научном предвидении улучшения результатов выступления сборных команд Украины в командных спортивных играх на международной арене на основании представленной технологии.

Цель исследования – сформировать технологию подготовки сборных команд Украины в командных спортивных играх с учетом миграции высококвалифицированных спортсменов (на примере баскетбола).

Материал и методы. Контингент исследования: мужские и женские сборные команды Украины по баскетболу (U-18, U-20, национальные). В работе применялись следующие методы исследования: анализ и обобщение научно-методической литературы, данных сети Интернет; ретроспективный анализ и обобщение опыта практической работы по подготовке высококвалифицированных спортсменов в баскетболе; педагогические наблюдения, теоретическое моделирование.

Результаты. Исследовано и интерпретировано материал по вопросам проблематики подготовки национальных сборных команд по командным спортивным играм. Обобщен иностранный опыт и вклад отечественных специалистов, предложен алгоритм как компонент технологии подготовки украинских сборных команд и его ориентированную матрицу практичной реализации на основе учета факторов миграции высококвалифицированных спортсменов с целью формирования рациональных подходов к учебно-тренировочному процессу и подготовке команд к официальным соревнованиям (на материале баскетбола).

Ключевые слова: командные спортивные игры, баскетбол, технология, подготовка, алгоритм, миграция, амплуа.

Вступ. Розвиток спортивних ігор в Україні має низку проблем, що його супроводжують та існують в командних видах спорту (Мітова, Малойван, Кіреєв, 2012; Тищенко, 2014; Шамардин, 2018). Попри істотну втрату масовості, скорочення і нестабільність фінансування, зниження рівня кваліфікації тренерських кадрів і рівня фінансування дитячо-юнацького спорту, ускладнення стосовно якості матеріаль-

но-технічної бази (застарілість, відсутність планових ремонтів і відповідного обладнання) та її доступності (внаслідок підвищення вартості оренди спортивних споруд), додалися сучасні тенденції у напрямку обговорення пріоритетності видів спорту в країні, розробці критеріїв ефективності змагальної діяльності виключно на показниках результативності у відповідності до фінансування виду спорту тощо (Білогур, 2015;

Борисова, Сушко, 2016).

Через характерні особливості економічного становища в Україні найбільш суттєво страждають саме командні спортивні ігри (гандбол, волейбол, водне поло, баскетбол, футзал), певне виключення складає лише футбол. Незважаючи на традиційно високі досягнення у цих видах спорту за часів СРСР саме представників українського походження, на сьогоднішній день, через малоефек-

тивну систему багаторічної підготовки і неврахування сучасних тенденцій розвитку спортивних ігор в світі, Україна пишається лише поодинокими ефективними виступами, а не стабільними результатами наших команд з ігрових видів спорту.

Дослідження вітчизняних фахівців зі спортивних ігор (Дорошенко, 2013; Костюкевич, 2014; Мітова, Малойван, Кіресєв, 2012; Тищенко, 2014; Шамардин, 2018) та закордонний досвід (Arrietaa, Torres-Undaa, Gila, Irazusta, 2015; Maguire, 2005) свідчать про наявну можливість подолання кризи за рахунок зміни організаційно-методичних підходів у підготовці молодого покоління (резерву національних збірних команд) і висококваліфікованих гравців та урахування чинників міграції спортсменів і тренерів, що безпосередньо впливає на бажаний результат (Сушко, 2017; Berdejodel-Fresno, González-Ravé, 2014). Незважаючи на стан розвитку командних спортивних ігор, в Україні зростають обдаровані талановиті спортсмени, які досягають успіху і демонструють високі спортивні результати в закордонних лігах Європи і світу, виступають за провідні професійні клуби. У відповідності до календарів змагань (ФБУ, 2016), за яким відбуваються виступи національних збірних команд, доцільно відповідно формувати підготовчий процес і враховувати один з основних чинників глобалізації сучасного спорту – міграцію спортсменів у професійних клубах і, як наслідок, їх можливість «натуралізацію» в подальшому (Andersen, Houlihan, Ronglan, 2015; Ritzer, 2004).

Вищезазначене свідчить про актуальність обраного напрямку дослідження, тому що попри проблемні питання, українські гравці – представники спортивних ігор, спроможні гідно конкурувати на міжнародній арені і демонструвати гідні та стабільні результати.

Гіпотеза дослідження полягає у науковому передбаченні можливостей покращення результатів виступів збірних команд України у командних спортивних іграх на основі за представленої технології.

Мета дослідження – сформувати алгоритм технології підготовки збірних команд України у командних спортивних іграх з урахуванням чинників міграції висококваліфікованих спортсменів (на прикладі баскетболу).

Матеріал і методи дослідження. Контингент дослідження: чоловічі і жіночі збірні команди України з баскетболу (U-18, U-20, національні).

Методи дослідження: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, даних мережі «Інтернет»; ретроспективний аналіз і узагальнення досвіду практичної роботи з підготовки висококваліфікованих спортсменів у спортивних іграх; педагогічні спостереження, теоретичне моделювання.

Організація дослідження: систематизовано й інтерпретовано матеріали комплексних наукових груп з проблематики підготовки національних збірних команд з баскетболу в Україні і в світі за 2015-2019 рр. Узагальнено закордонний досвід і запропоновано узагальнену технологію підготовки українських збірних команд на основі урахування чинників міграції з метою формування раціональних підходів до навчально-тренувального процесу.

Результати дослідження. Важливим і значущим чинником на етапах підготовки до вищих досягнень і максимальної реалізації індивідуальних можливостей спортсменів є врахування кількісно-якісних показників і рівня змагальної практики висококваліфікованих баскетболістів. На основі фундаментальних досліджень теорії спорту та системи підготовки спортсменів (Платонов, 2015) і власних педагогічних спостережень запропоновано можливість

диференціювання рівнів змагальної діяльності в баскетболі з урахуванням їх ієрархії (Сушко, Дорошенко, 2016):

- перший рівень – змагальна діяльність у тренувальному процесі (ігрові вправи, навчальні ігри, двосторонні ігри);

- другий рівень – товариські та контрольні ігри, змагальна діяльність у передсезонних або інших турнірах, які не мають статусу офіційних змагань;

- третій рівень – офіційні змагання національного або міжнародного рівнів (національний чемпіонат або Кубок; європейські кубкові турніри, чемпіонати Європи та світу, Олімпійські ігри, тощо).

Процес підготовки до офіційних змагань національного або міжнародного рівнів має виражену специфіку, яка обумовлена практичною неможливістю забезпечити єдність тренувального процесу для всіх гравців команди без виключення. Основними чинниками, що унеможливають практичну єдність підготовки, є спортивний травматизм, знижений поточний рівень спортивної форми, контрактні зобов'язання перед професійними клубами або лігами тощо.

Глобальні процеси, які мають істотний вплив на підготовку та змагальну діяльність висококваліфікованих баскетболістів, призводять до підвищеного травматизму, необхідності виступів за національні збірні команди або закордонні професійні баскетбольні клуби. У сукупності це значно ускладнює присутність гравців-лідерів на навчально-тренувальних зборах з метою якісної підготовки до офіційних змагань. Вивчення досвіду підготовки провідних національних збірних команд Європи і світу з баскетболу свідчить, що досить поширеною є практика, коли переважна більшість гравців (80-90 % складу команди) починає виконувати програму навчально-тренувальних

зборів, а інші, 10-20 %, беруть участь в підготовці на подальших етапах – у навчально-тренувальних зборах, у тренувальному процесі, у турнірах, які передують офіційним змаганням. Такий стан речей обумовлює необхідність створення педагогічної технології, яка дозволила б компенсувати різний початковий рівень спортивної підготовленості висококваліфікованих баскетболістів і їх оптимальну інтеграцію в показники загальнокомандної підготовленості на конкретну дату початку офіційних змагань.

На рисунку 1 наведено узагальнену схему взаємозв'язку передумов для формування технології підготовки висококваліфікованих гравців у спортивних

іграх до офіційних змагань на основі врахування кількісно-якісних показників і рівнів змагальної практики.

Аналіз вищенаведеної схеми, результати педагогічних спостережень та опитування тренерів збірних команд України з баскетболу різних вікових груп, статі, аналіз матеріалів комплексних наукових груп дозволяють сформулювати основні складові педагогічної технології підготовки висококваліфікованих баскетболістів до офіційних змагань з урахуванням чинників глобалізації спорту вищих досягнень. Важливо зазначити, що, крім чинників міграції висококваліфікованих баскетболістів і тренерів, до складових глобалізації спорту вищих

досягнень науковці також відносять:

1) міграція спортсменів і тренерів призводить до їх концентрації в кращих професійних клубах або лігах, що автоматично підвищує рівень внутрішньої командної конкуренції;

2) комерціалізацію змагань і професіоналізацію гравців;

3) соціалізацію спортсменів, тренерів і значну політизацію спорту вищих досягнень;

В основу формування алгоритму педагогічної технології підготовки висококваліфікованих гравців у командних спортивних іграх до офіційних змагань (чемпіонати Європи, світу, Ігри Олімпіад) покладено спеціальні принципи спортивного тренування (Плато-

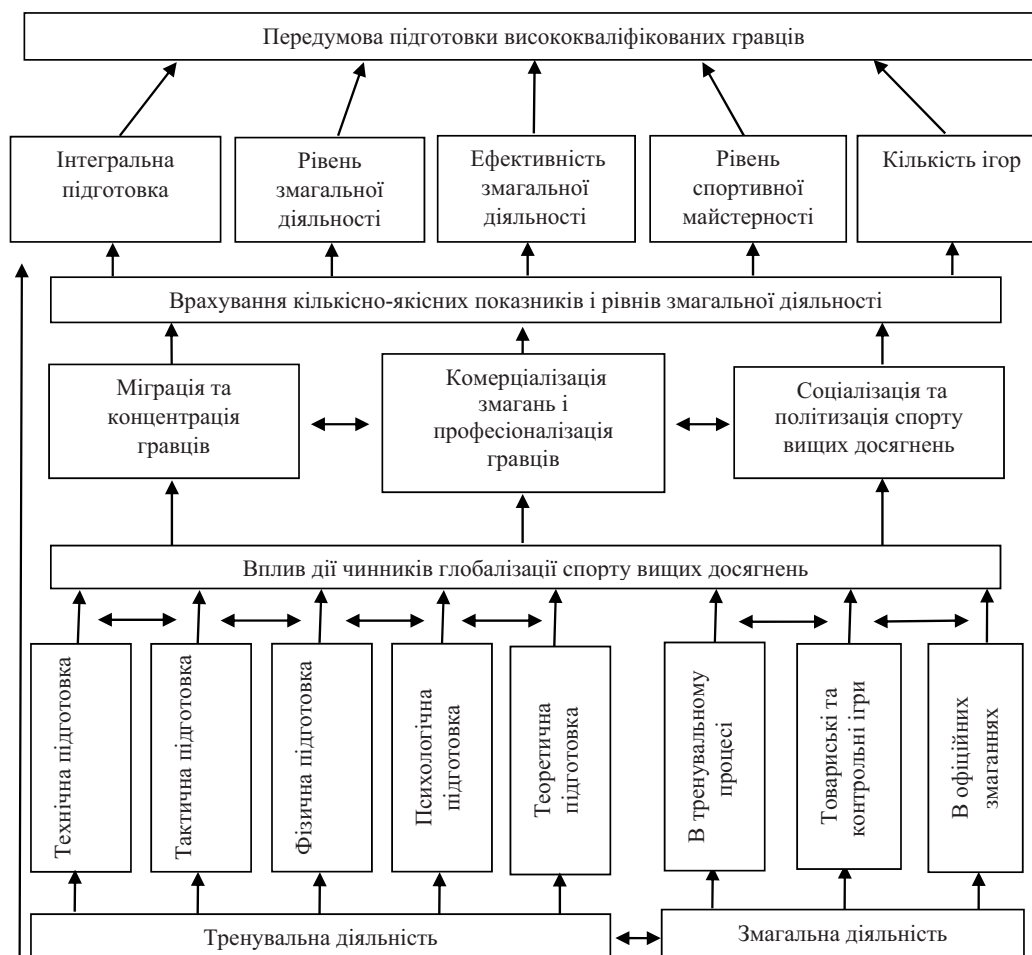

Рис. 1. Узагальнена схема передумов для формування технології підготовки висококваліфікованих гравців у спортивних іграх до офіційних змагань на основі врахування кількісно-якісних показників і рівнів змагальної практики

нов, 2014). Принципово новими підходами вважаємо пропозиції поєднання і застосування відповідної спрямованості навчально-тренувального процесу на основі врахування чинників міграції висококваліфікованих спортсменів, можливостей їх «натуралізації» – отримання громадянства України з метою отримання можливості виступів за провідні клубні українські команди і національну збірну України. Нижче цей науковий матеріал представлено з урахуванням наукових напрацювань визнаних сучасних вітчизняних і закордонних фахівців: науковців і практиків.

На рисунку 2 наведено узагальнену схему алгоритму педагогічної технології підготовки висококваліфікованих спортсменів у спортивних іграх до офіційних змагань (на матеріалі національної збірної команди України з

баскетболу).

На відміну від класичних схем підготовки висококваліфікованих спортсменів до офіційних змагань, у представленому алгоритмі підготовки виокремлюємо такі складові:

- диференціація складу команди і її розподіл на типологічні групи (основний склад, регулярна заміна, розширений склад, перспективний резерв) для оптимізації підготовки гравців і команди в цілому з урахуванням амплуа, точного рівня майстерності гравців і кількісно-якісних показників змагальної практики відповідних рівнів: клубного, національного, міжнародного;

- нові, принципово відмінні підходи до планування підготовки команди до офіційних змагань, які враховують певну ротацію складу гравців, які беруть участь у тренувальних зборах:

а) на етапі підготовки до вищих спортивних досягнень;

б) на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей спортсменів;

- індивідуалізація підготовки висококваліфікованих гравців, які грають в національних чемпіонатах інших країн і не мають можливості брати участь у тренувальних зборах команди для підготовки до офіційних змагань внаслідок дії контрактних зобов'язань з професійним клубом або лігою;

- застосування інноваційних методів управління підготовкою висококваліфікованих баскетболістів за допомогою комп'ютерних програм аналізу результатів змагальної діяльності («LiveStat» та ін.), вивчення офіційних протоколів ігор і статистики на офіційних сайтах змагань, спостереження за процесом під-

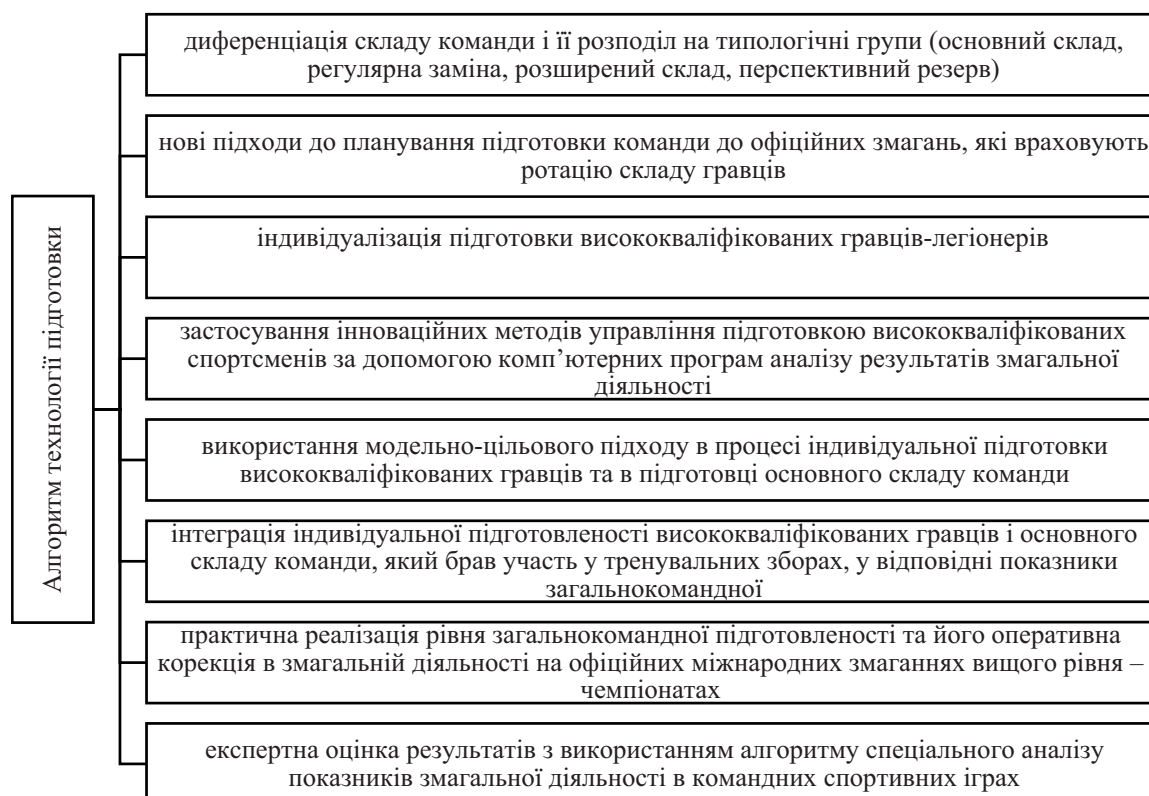

Рис. 2. Алгоритм педагогічної технології підготовки висококваліфікованих спортсменів у командних спортивних іграх до офіційних змагань (на матеріалі національної збірної команди України з баскетболу)

Таблиця 1

Орієнтовна матриця практичної технології планування підготовки команди до офіційних змагань протягом макроциклу з урахуванням впливу чинників глобалізації спорту вищих досягнень

П.І.Б гравців	Амплуа					Диференціація гравців на групи	Основний склад	Регулярна заміна	Розширений склад	Перспективний резерв	Навчально-тренувальні збори			
	№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5						I	II	III	IV
1	*	-	-	-	-	о	*	-	-	-	+	+	+	+
2	*	*	-	-	-	л+о	*	-	-	-	в	в	+	+
3	*	*	-	-	-	р	-	-	*	-	+	+	в	в
4	*	*	-	-	-	п	-	-	-	*	+	+	+	+
5	*	*	*	-	-	л+о	*	-	-	-	в	в	+	+
6	-	*	*	-	-	р	-	*	-	-	+	+	+	+
7	-	*	*	-	-	рс	-	-	*	-	+	+	+	+
8	-	*	*	-	-	рс	-	-	*	-	+	+	+	+
9	-	*	*	-	-	рс	-	-	*	-	+	+	+	+
10	-	*	*	-	-	п	-	-	-	*	+	+	+	в
11	-	*	*	*	-	о	*	-	-	-	+	+	+	+
12	-	-	*	*	-	л+о	*	-	-	-	+	+	+	+
13	-	-	-	*	-	рс	-	-	*	-	+	+	в	+
14	-	-	-	*	-	рс	-	-	*	-	+	+	в	+
15	-	-	-	-	*	л+о	*	-	-	-	в	в	+	+
16	-	-	-	*	*	л+р	-	*	-	-	+	+	+	+
17	-	-	-	-	*	рс	-	-	*	-	+	+	+	+
18	-	-	-	-	*	л+п	-	-	-	*	+	+	+	в

Примітки: амплуа (№1-№5) – розігравач, атакувальний захисник, легкий форвард, важкий форвард, центровий відповідно; * – позначка відповідності гравця до визначення; + – присутність на навчально-тренувальному зборі; в – відсутність на навчально-тренувальному зборі; I-IV – номер навчально-тренувальних зборів; л – статус «легіонера»; о – основний склад; р – регулярна заміна; рс – розширений склад; п – перспективний резерв

готовки, його оперативне обговорення, консультації, обмін думками спортсменів і тренерів та ін. («Skype», «Wiber», «WhatsApp» та ін.).

- використання модельно-цільового підходу в процесі індивідуальної підготовки висококваліфікованих гравців та в підготовці основного складу команди, використання модельних тренувальних завдань як інструменту побудови процесу підготовки висококваліфікованих баскетболістів до офіційних змагань, основи яких викладено В. Костюкевичем

(Костюкевич, 2014);

- інтеграція індивідуальної підготовленості висококваліфікованих гравців і основного складу команди, який брав участь у тренувальних зборах, у відповідні показники загальнокомандної готовності до офіційних змагань.

- практична реалізація рівня загальнокомандної підготовленості та його оперативна корекція в змагальній діяльності на офіційних міжнародних змаганнях вищого рівня – чемпіонатах Європи та світу, Іграх Олімпіад;

- експертна оцінка результа-

тів з використанням алгоритму спеціального аналізу показників змагальної діяльності в командних спортивних іграх, який розроблено Е.Ю. Дорошенком [Дорошенко, 2013], а саме: 1) аналіз ефективності виконання командних схем ведення гри: в атаці, в захисті, в перехідних режимах змагальної діяльності; 2) аналіз ефективності виконання групових взаємодій в атаці, в захисті, в перехідних режимах змагальної діяльності; 3) аналіз ефективності виконання індивідуальних дій в атаці, в захисті, в перехідних

режимах змагальної діяльності; 4) аналіз ефективності виконання техніко-тактичних дій у стандартних положеннях; 5) хронологічний аналіз розвитку гри: 1–4 тайми – 10 хвилин (3 + 5 + 2); 6) аналіз ефективності ігрових дій у різних зонах майданчика: зона захисту, центральна зона, зона атаки; лівий і правий фланги захисту та атаки; 7) аналіз вирішальних моментів гри.

Стосовно її кількісно-якісних показників доцільно диференціювати склад команди на окремі групи (гравці основного складу; гравці, які регулярно виходять на заміну; гравці, які епізодично виходять на заміну; гравці, які складають перспективний резерв національної збірної команди) (табл. 1).

У таблиці 1 наведено матрицю педагогічної технології підготовки національної збірної команди до офіційних змагань протягом макроциклу з урахуванням впливу чинників глобалізації спорту вищих досягнень.

В основу створення представленого зразка матриці педагогічної технології підготовки національної збірної команди до офіційних змагань у макроциклі покладено врахування основного та суміжного амплуа гравців при плануванні навчально-тренувальних зборів, участі в турнірах і подальшого виступу на офіційних міжнародних змаганнях. Запропоновано поділ гравців за кількісно-якісними показниками змагальної практики відповідних рівнів на чотири групи:

- гравці основного складу команди (як правило, 5-6 гравців, які можуть розпочати матч залежно від запланованих на конкретну гру тактичних схем і особливостей змагальної діяльності гравців команди суперника);

- гравці, які регулярно виходять на заміну (2-3 гравці, які істотно впливають на змагальну діяльність команди в кожному матчі);

- гравці розширеного складу команди (баскетболісти, які залучаються до гри у конкретних ігрових ситуаціях, або з метою отримання ігрового досвіду);

- гравці, які входять до групи перспективного резерву (гравці, які отримують практику тренувальної та змагальної діяльності в межах зборів у складі даної команди з метою набуття досвіду і залучення до основного складу в перспективі).

Дискусія. Обґрунтованими доцільно вважати протиріччя наукової дискусії стосовно особливостей ефективного планування підготовчого процесу (Мітова, Малойван, Кіреєв, 2012; Тищенко, 2014; Шамардин, 2018) і проблемності врахування впливу змінних процесів глобалізації спорту вищих досягнень у повному обсязі (Chung J., Hwang S., Won D., 2015; Huang F., Hong F., 2015; Maguire J., 2005). Науковці, які вивчають питання якісної підготовки спортсменів та особливості організації навчально-підготовчого процесу, як важливу, виокремлюють інформацію стосовно кількісно-якісних показників змагальної практики гравців та їх реальної можливості взяти участь у підготовці команди (Дорошенко, 2013; Платонов, 2015). Неявка гравців на збори, навіть з поважних причин, ставить під загрозу повноцінність підготовчого процесу для національної збірної команди, яка є обмеженою в часі на формування боекватного колективу, спроможного діяти ефективно і злагоджено (Борисова, Сушко, 2016; Сушко, 2017). Спеціалісти, які проводять дослідження стосовно особливостей, модельних характеристик, вимог відбору на різних етапах підготовки спортсменів, підтверджують необхідність універсалізації гравців стосовно амплуа як сучасну вимогу до високого рівня майстерності (Козина, 2011; Сушко, Дорошенко, 2016), що на наш погляд, є підґрунтям для за-

стосування гнучкого підходу до готовності врахування впливу процесів міграції, представленого у технології підготовки національних збірних команд (Сушко, 2017). Незважаючи на дискусійність її положень зауважимо, що іноземні фахівці вивчають переваги врахування чинників глобалізації спорту і вже тривалий час напрацьовують етапи планування підготовчого процесу саме на такій основі, що підтверджено як їх науковим доробком, так і результатами виступів команд на офіційних міжнародних змаганнях (Robson S., Simpson K., Tucker L., 2013; Uchida Y., Mizuguchi N., Honda M., Kanosue K., 2014).

Висновки.

1. Аналіз науково-методичної літератури і результатів досліджень фахівців галузі фізичної культури і спорту стосовно формування педагогічної технології підготовки українських збірних команд в умовах глобалізації спорту вищих досягнень показав, що командні спортивні ігри протягом останніх десятиліть зазнали кардинальних змін і можуть ефективно розвиватись лише з урахуванням дії глобальних чинників, серед яких особливе місце посідає міграція висококваліфікованих спортсменів. Такий стан речей потребує модифікованих підходів до побудови системи підготовки, відповідного наукового обґрунтування, змістовного компоненту підготовки і нормативних засад її організації.

2. Розроблена педагогічна технологія підготовки національних збірних команд до офіційних міжнародних змагань на основі врахування чинників міграції спортсменів містить обґрунтований підхід до вивчення питань планування навчально-тренувальної роботи збірних команд і має спростити відповідні організаційні неузгодженості. До початку формування плану підготовки тренер має володіти інформацією про кількісні показники

участі гравців у тренувальному і змагальному процесі, а саме: кількість тренувань у тижневому мікроциклі, погодинний еквівалент занять, переважну спрямованість підготовчого процесу на етапі прибуття в збірну, кількість зіграних офіційних матчів за

останній місяць, рівень чемпіонату (турнірів), середню кількість часу, проведеного на майданчику, показники ефективності техніко-тактичних дій тощо.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність будь-якого конфлікту інтересів.

Перспектива подальших досліджень полягає у розробці індивідуальних програм підготовки гравців-кандидатів у збірну України в командних спортивних іграх з урахування процесів міграції спортсменів.

Література

1. Білогур В.Є. Становлення та розвиток парадигми філософії спорту в умовах глобалізації. Гуманітарний вісник ЗДІА, 2015. № 60. С. 78-89.
2. Борисова О.В., Сушко Р.О. Розвиток спортивних ігор в умовах глобалізації спорту: методичні рекомендації. Київ.: Вид. «Науковий світ», 2016. 35 с.
3. Дорошенко Э.Ю. Управление технико-тактической деятельностью в командных спортивных играх: монография. Запорожье, ООО Липс, 2013. 436 с.
4. Календарні плани підготовки національних збірних команд України до офіційних міжнародних змагань. К.: ФБУ, 2016. 24 с.
5. Козина Ж.Л. Система индивидуализации подготовки спортсменов в игровых видах спорта: монография. Lambert Academic Publishing Russia, 2011. 532 с.
6. Костюкевич В. Модельно-целевой подход при построении тренировочного процесса спортсменов командных игровых видов спорта в годичном макроцикле. Наука в Олимпийском спорте. К.: Олимп. л-ра, 2014. № 4. С. 22-29.
7. Мітова О.О., Малойван Я.В., Кіреєв О.А.. Сучасні тенденції розвитку волейболу: методичні рекомендації для студентів, викладачів, тренерів. Дніпропетровськ: ДДІФКіС, 2012. 34 с.
8. Платонов В. Специальные принципы в системе подготовки спортсменов. Наука в олимпийском спорте. К.: Олимп. л-ра, 2014. № 2. С. 8-19.
9. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник [для тренеров]: в 2 кн. К.: Олимп. л-ра, 2015. Кн. 1. 680 с.
10. Сушко Р.О. Розвиток спортивних ігор в умовах глобалізації (на матеріалі баскетболу): монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 360 с.
11. Сушко Р., Дорошенко Е. Глобалізація в сучасному світі та її вплив на спорт вищих досягнень. Спортивний вісник Придніпров'я. Дніпро: 2016. № 2. С. 140-146.
12. Тищенко В.О. Методологічні основи сучасної системи підготовки гандболістів вищої

References

1. Bilogur V.Y. (2015) Stanovlennya ta rozvytok paradyhmy filosofiyi sportu v umovakh hlobalizatsiyi [Formation and development of sport philosophy paradigm under globalization conditions]. Humanitarian Bulletin ZGIA. №. 60. P. 78-89 (in Ukrainian).
2. Borisova O.V., Sushko R.O. (2016) Rozvytok sportyvnykh ihor v umovakh hlobalizatsiyi sportu: metodychni rekomendatsiyi [Sports games development under sport globalization conditions: methodical recommendations]. – Kyiv.: Publishing house «Scientific World». 35 p (in Ukrainian).
3. Doroshenko E. Upravleniye tekhniko-takticheskoy deyatel'nost'yu v komandnykh sportivnykh igrah: monografiya [Management of technical and tactical activities in team sport games. a monograph].- Zapozhhye: Lips Ltd., 2013. – 436 p (in Ukrainian).
4. Kalendarni plany pidhotovky natsional'nykh zbirnykh komand Ukrayiny do ofitsiynykh mizhnarodnykh zmanan' [Calendar plans for the Ukrainian national teams preparation for official international competitions]. – K.: FBU, 2016. 24 p (in Ukrainian).
5. Kozina Z.L. Sistema individualizatsii podgotovki sportsmenov v igrovyykh vidakh sporta [The system of individualization of the training of athletes in the game sports: a monograph]. – Lambert Academic Publishing Russia, 2011. 532 p (in Ukrainian).
6. Kostyukevich V. (2014) Model'no-tselevoy podkhod pri postroyenii trenirovochnogo protsesssa sportsmenov komandnykh igrovyykh vidov sporta v godichnom makrotsikle [Modelling-targeted approach in designing the training process of athletes in team sports over an annual macrocycle]. Science in Olympic Sport.No. 4. P. 22-29 (in Ukrainian).
7. Mitova O.O., Malayan Y. V., Kireev O. A.. Suchasni tendentsiyi rozvytku voleybolu: metodychni rekomendatsiyi dlya studentiv, vykladachiv, treneriv [Modern trends in the development of volleyball: methodological recommendations]. – Dnepropetrovsk: DDIFKiS, 2012. – 34 p (in Ukrainian).
8. Platonov V. (2014) Spetsial'nyye printsipy v sisteme podgotovki sportsmenov [Special principles

- кваліфікації. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2014. № 1 С. 76-79. doi:10.6084/m9.gshare.894395
13. Шамардин А.А. Факторы оптимизации подготовки профессиональных футболистов. Современный футбол: состояние, проблемы, инновации и перспективы развития. – Казань: ПоволжскаяГАФКСиТ, 2018. С. 201-203.
 14. Andersen S.S., HoulihanB., Ronglan L.T. Managing Elite Sport Systems: Research and Practice. Routledge, 2015. 216 p.
 15. Arrietaa H., Torres-Undaa J., Gila S.M., Irazusta J. Relative age effect and performance in the U-16, U-18 and U-20 European basketball championships. Journal of Sports Sciences, 2015. № 14. P. 1-5.
 16. Berdejo-del-Fresno D., González-Ravé J.M. Validation of an instrument to control and monitor the training load in basketball: the BATLOC tool. American Journal of Sports Science and Medicine, 2014. №2(4).P. 171-176. DOI:10.12691/ajssm-2-4-10.
 17. Chung J., Hwang S., Won D. Globalization, media imperialism and south Korean sport. International journal of the history of sport, 2015. Vol. 32, Issue 3. P. 494-498.
 18. Huang F., Hong F. Globalization and the governance of Chinese sports: the case of professional basketball. International journal of the history of sport, 2015. Vol. 32, Issue 8. P. 1030-1043.
 19. Maguire J. Power and global sport. London : Routledge, 2005. – P. 207-233.
 20. Robson S., Simpson K., Tucker L. Strategic Sport Development. Routledge, 2013. 288 p.
 21. Ritzer G. The globalization of nothing / G. Ritzer. – Pine Forge Press, 2004. – P. 43-57.
 22. Uchida Y., Mizuguchi N., Honda M., Kanosue K. Prediction of shot success for basketball free throws: visual search strategy. European Journal of Sport Science, 2014. Vol. 14, Issue 5. P. 426-432.
 9. Platonov VN. (2015) Sistema podgotovki sportsmenov v olimpiyskom sporte. Obschaya teoriya i yeye prakticheskiye prilozheniya [The system for preparing athletes in Olympic sport. General theory and its practical applications]: [textbook for coaches]. in 2 vols. Kyiv: Olympic literature. Vol. 1.; 680 p (in Ukrainian).
 10. Sushko R. O. (2017) Rozvytok sportyvnykh ihor v umovakh hlobalizatsiyi (na materiali basketbolu) [Sports games development under globalization conditions (basing on basketballmaterial): a monograph]. Kyiv: Center of Educational Literature. 360 p (in Ukrainian).
 11. SushkoR.,DoroshenkoE. (2016) Hlobalizatsiya v suchasnomu sviti ta yiyi vplyv na sport vyshchyykh dosyahnen' [Globalization in the modern world and its influence on sport of higher achievements]. SportivnyivisnikPridniprovya. Dnipro. №. 2. С. 140-146 (in Ukrainian).
 12. TyshchenkoV.O. (2014) Metodolohichni osnovy suchasnoï systemy pidhotovky handbolistiv vyshchoï kvalifikatsii [Methodological foundations of the modern training system of preparation highest qualification of handball player]. Pedagogy psychology and medical and biological problems of physical education and sports. No. 1 С. 76-79. doi:10.6084/m9.gshare.894395 (in Ukrainian).
 13. Shamardyn A.A. (2018) Факторы оптимизации подготовки профессиональных футболистов [Factors optimizing the training of professional football players. Modern football: the state, problems, innovations and prospects of development]. Kazan:Povolzhskaya.GAFRSiT.P. 201-203 (in Russian).
 14. Andersen S. S., HoulihanB., Ronglan L. T. (2015) Managing Elite Sport Systems: Research and Practice. Routledge. 216 p.
 15. Arrietaa H., Torres-Undaa J., Gila S.M., Irazusta J. (2015) Relative age effect and performance in the U-16, U-18 and U-20 European basketball championships. Journal of Sports Sciences. № 14. P. 1-5.
 16. Berdejo-del-Fresno D., González-Ravé J.M. (2014) Validation of an instrument to control and monitor the training load in basketball: the BATLOC tool. American Journal of Sports Science and Medicine. No. 2(4).P. 171-176. DOI:10.12691/ajssm-2-4-10.
 17. Chung J., Hwang S., Won D. (2015)Globalization, media imperialism and south Korean sport. International journal of the history of sport. Vol. 32, Issue 3. P. 494-498.
 18. Huang F., Hong F. (2015) Globalization and the governance of Chinese sports: the case of professional basketball. International journal of the his-

- tory of sport. Vol. 32, Issue 8. P. 1030–1043.
19. Maguire J. (2005) Power and global sport. London : Routledge. P. 207-233.
 20. Robson S., Simpson K., Tucker L. (2013) Strategic Sport Development. Routledge. 288 p.
 21. Ritzer G. (2004) The globalization of nothing. – Pine Forge Press. P. 43-57.
 22. Uchida Y., Mizuguchi N., Honda M., Kanosue K. (2014) Prediction of shot success for basketball free throws: visual search strategy. European Journal of Sport Science. Vol. 14, Issue 5. P. 426-432.

Сушко Руслана

Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, вул. М.Тимошенка, 13-б, Україна
e-mail: r.sushko@kubg.edu.ua, тел. +38(067)3870688

Дорошенко Едуард

Запорізький державний медичний університет
м. Запоріжжя, вул. Хакаська, 7, Україна
e-mail: doroe@ukr.net, тел. +38(050)3220257